

rotterdamse raad voor kunst en cultuur

jaarverslag

2

0

1

7

Voorwoord

In 2017 bracht de RRKC op verzoek van het College van B&W adviezen uit over de historische collectie van de Atlas Van Stolk, alternatieve financiering (voortkomend uit de discussie over een mogelijk Stadsfonds voor cultuur) en de (concept) visie van het college op het collectiebeleid, in het bijzonder de kunst in de openbare ruimte en de museale collecties.

Wethouder Pex Langenberg zette het onderwerp diversiteit op de agenda van de RRKC, nog zonder dit thema te voorzien van concrete vragen. De RRKC werkte met enthousiasme mee aan het advies van de International Advisory Board extra (IABx), zoals verwoord in de publicatie 'Rotterdam, stay close to what you are!' (november 2017). Dit advies levert een aantal waardevolle bouwstenen op voor het toekomstig cultuurbeleid, dat vooral een stevigere positie moet krijgen in de stedelijke ontwikkeling van Rotterdam en op de bestuursagenda van het nieuwe college dat aantreedt na de verkiezingen in maart 2018.

De RRKC heeft naast de gevraagde adviezen in de Adviesagenda en Werkprogramma 2017 een aantal eigen initiatieven opgenomen. De Raad heeft in 2017 voorbereidingen getroffen voor de eigen visie op het cultuurbeleid in de stad en voor een politiek cultuurdebat dat zal plaatsvinden in Theater Rotterdam op 1 maart 2018. De RRKC brengt deze visie onder de aandacht bij de nieuwe gemeenteraad en het college.

De RRKC startte in 2017 met een vierjarig programma over diversiteit / inclusiviteit van de cultuursector, met als eerste stappen groepsgesprekken met jonge makers van zeer diverse achtergrond en onderzoek naar de toepassing van de Code Culturele Diversiteit door de Erasmus Universiteit. In 2018 brengt de RRKC advies uit over inclusiviteit aan het nieuwe College van B&W. Voorts voerde de Raad een verkenning uit naar werk- en presentatieruimte voor nieuwe makers en onderzochten we de mogelijkheden voor verruiming van de financiering van kunst en cultuur in de stad. De rode draad in dit geheel is de Adviesagenda / het Werkprogramma van de RRKC, waarin de activiteiten in vijf overstijgende thema's zijn ondergebracht.

In 2017 is met de gemeente overlegd over de actualisering van de statuten van de RKS en de gemeentelijke uitvoeringsregeling RRKC. Wij verwachten dat de wijzigingen in het eerste kwartaal van 2018 doorgevoerd kunnen worden.

2017 is voor de RRKC en de medewerkers van het bureau een bewogen jaar geweest. We hebben veel verdriet gehad van het verlies van onze collega, beleidsadviseur Gepke Bouma. Zij overleed op 30 september 2017 en heeft een waardig afscheid gekregen met een indrukwekkende receptie in Kantine Walhalla, met uitzicht op de door haar zo geliefde skyline van Rotterdam.

Na 30 jaar residentie in gebouw De Unie aan de Mauritsweg zijn RRKC en RKS in de zomer van 2017 verhuisd naar het Schielandshuis, dat zich heeft ontwikkeld tot een dynamisch bedrijfsverzamelgebouw waarin naast onze huisbaas Rotterdam Partners ook andere Rotterdamse organisaties een goede plek hebben gevonden. Wij hebben met vele genodigden uit de stad met plezier onze verhuizing en opening gevierd op 26 oktober 2017.

Rento Zoutman
maart 2018

Inhoudsopgave

1. <u>Toelichting op prestatieraster</u>	7
1.1 Adviezen	8
1.2 Cultuurplan 2017 – 2020: externe en interne evaluatie	8
1.3 Adviesagenda RRKC 2017 – 2020	8
1.3.1 Advies over de Visie op de Collectie Rotterdam	9
1.3.2 Advies Atlas Van Stolk	10
1.3.3 Advies Behoeft Alternatieve Financieringsvormen	10
1.3.4 IABx	11
1.3.5 Diversiteit / Inclusiviteit	12
1.3.6 Overige activiteiten Advies	12
1.4 Adviesagenda en werkprogramma RRKC	13
1.5 Informatie- en netwerkbijeenkomsten	14
1.6 Lezingen en presentaties	14
2. <u>Toelichting op jaarrekening</u>	17
3. <u>Toelichting op beleidsthema's</u>	21
3.1 Meer ruimte voor vernieuwing van kunst en cultuur in Rotterdam	22
3.2 Meer diversiteit in de cultuursector (publiek, activiteiten, bestuur en organisatie)	23
3.3 Een betere verbinding tussen de private sector en cultuur in de stad	23
3.4 Een steviger positie van cultuur in de internationale profilering van de stad	24
3.5 Een ander stelsel voor kunst en cultuur	24
3.6 Tussentijdse evaluaties	25
3.7 Sectoranalyse	25
4. <u>Toelichting op overig beleid</u>	27
4.1 Raad / Raadsleden	28
5. <u>Bedrijfsvoering en marketing</u>	31
5.1 Personeel en organisatie	32
5.2 Huisvesting	32
5.2.1 Verhuizing naar Schielandshuis	32
5.2.2 Automatisering	33
5.3 Communicatie / PR	34
5.4 Bestuur Rotterdamse Kunststichting	34
5.5 Secretariaat Directeurenoverleg Rotterdamse Kunstinstituten	34
5.6 Overige (bestuurs)activiteiten medewerkers	35
6. <u>Checklist Governance</u>	37
Bijlage 1: Personen	44
Bijlage 2: Commissies	45

Optreden van violiste Myrthe van de Weetering tijdens de opening van het nieuwe kantoor in het Schielandshuis. © Bas Czerwinski

ToeLichting op prestatieraster

1

1.1 Adviezen

De belangrijkste taak van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur (RRKC) is zijn adviesfunctie. Daarbij gaat het om gevraagd en ongevraagd advies aan het College van B&W van de gemeente Rotterdam. Na de drukke Cultuurplan advisering die in 2016 werd afgerond heeft de RRKC de Adviesagenda en Werkprogramma uitgewerkt en besproken met het college. De Raad adviseerde op verzoek van het college over de Atlas Van Stolk, alternatieve financiering (voortkomende uit de discussie over het Stadsfonds) en de (concept) visie van het college op het collectiebeleid (kunst in de openbare ruimte en museale collecties). De Raad heeft in 2016 en 2017 een eigen invulling gegeven aan de Adviesagenda, door te kiezen voor vijf thema's (zie hierna bij 1.3). In 2017 zijn deze door het bureau vertaald in een werkprogramma. Hierna doen wij verslag van de resultaten.

1.2 Cultuurplan 2017 - 2020: externe en interne evaluatie

In 2017 evalueerde bureau KWINK groep in opdracht van de gemeente Rotterdam het proces van totstandkoming van het Cultuurplan 2017 - 2020. De evaluatie ging zowel over de totstandkoming van het Beleidskader 2017 - 2020 als het indienen van aanvragen door culturele instellingen, de advisering door de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur én de totstandkoming van het verdelingsvoorstel Cultuurplan 2017 - 2020. De RRKC (secretaris en voorzitter) zijn in dit proces geïnterviewd en de RRKC nam deel in de begeleidingscommissie van het onderzoek. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek en wat daar mee te doen moeten nog worden besproken in de gemeenteraad, met de sector en de RRKC. De RRKC heeft in 2017 de eigen advisering intern geëvalueerd en zal de bevindingen onder de aandacht brengen bij het college.

1.3 Adviesagenda RRKC 2017 - 2020

In het vervolg op het Cultuurplan advies heeft de RRKC gekozen voor een Adviesagenda en Werkprogramma met vijf programmalijnen. Deze programmalijnen geven aan in welke richting veranderingen in het kunst- en cultuurbeleid en de sector zich wat betreft de RRKC zouden moeten ontwikkelen.

De programmalijnen zijn:

1. Meer ruimte voor vernieuwing van kunst en cultuur in Rotterdam
2. Meer diversiteit in de cultuursector (publiek, activiteiten, bestuur en organisatie)
3. Een betere verbinding tussen de private sector en cultuur in de stad
4. Een steviger positionering van cultuur in de internationale profilering van de stad
5. Een ander stelsel voor kunst en cultuur

De Adviesagenda is afgestemd met hoofd Cultuur van de gemeente Alice Vlaanderen en de ambtenaren van Sport & Cultuur en daarna ook met wethouder Pex Langenberg. In dit overleg zijn de gevraagde adviezen op de agenda gezet.

De wethouder verzocht de RRKC om meer 'reuring' te organiseren in de stad. De RRKC voldoet graag aan deze vraag: in 2017 is een bijeenkomst over diversiteit georganiseerd in RAAF die tot een productieve confrontatie leidde tussen jonge makers en de gevestigde instellingen. Het politiek cultuurdebat dat in 2017 is voorbereid en dat is gepland op 1 maart 2018 zal ongetwijfeld ook levendig zijn. De RRKC zet deze lijn in 2018 graag voort. Dat doen we ook door een actief communicatiebeleid en gebruik van social media, in samenwerking met partners in de stad.

1.3.1 De kracht van verbeelding, advies over de Visie op de Collectie Rotterdam

Het College van B&W heeft de RRKC in maart 2017 gevraagd advies uit te brengen over de Visie op de Collectie Rotterdam en de Uitvoeringsagenda Museale collectie en Beeldende Kunst & Openbare Ruimte (BKOR).

In de visie licht het college toe wat hij verstaat onder de Collectie Rotterdam, welk verhaal de collectie vertelt en hoe moet worden omgegaan met behoud en beheer, verzamelen en ontzamen, en ontsluiten en zichtbaar maken. Samen met de eigenaren en beheerders van Collectie Rotterdam wil het college de komende jaren werken aan de versterking van de Collectie Rotterdam en zoveel mogelijk Rotterdammers en bezoekers van Rotterdam enthousiasmeren voor het verhaal dat de Collectie over de stad vertelt. Het College van B&W heeft de RRKC gevraagd vóór 1 juni 2017 advies uit te brengen over de Visie en de Uitvoeringsagenda. Beide documenten waren conceptversies.

De vragen die het college aan de Raad voorlegde waren:

1. Sluit de Visie in uw ogen aan op de trends en ontwikkelingen die op het gebied van cultureel erfgoed, maatschappelijk en meer in het bijzonder in de erfgoedsector waarneembaar zijn?
2. Sluit de Uitvoeringsagenda Museale collectie en Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte naar uw mening aan bij de Visie?
3. Legt het college wat u betreft de juiste prioriteiten in de Uitvoeringsagenda, zowel inhoudelijk als qua fasering?

De Raad had slechts twee maanden de tijd om tegemoet te komen aan de adviesaanvraag van het college. Dat was kort gezien de werkzaamheden die nodig waren voor de voorbereiding van het advies. Voor de advisering stelde de Raad een commissie samen. Deze bestond uit:

- Blanka De Bruyne, lid RRKC
- Davida de Hond, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson Museum
- Marie-Thérèse Konsten, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Marilou Stegeman, was lid van de Commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Natasha Stroeker, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Jacqueline Veenendaal (voorzitter adviescommissie), lid RRKC

De Raad publiceerde zijn advies op 15 juni 2017.

De RRKC adviseerde de gemeente om de visie op een aantal punten aan te scherpen, in het bijzonder waar het gaat om:

- de regie door de gemeente en eigen verantwoordelijkheid van de instellingen, streven naar zichtbaarheid en verbondenheid van de Rotterdammer met het erfgoed (ook educatie en participatie),
- aandacht voor hedendaags immaterieel erfgoed en betrokkenheid van gemeenschappen in de stad
- de internationale context en collectiemobiliteit.

De RRKC adviseerde voorts dat de museale instellingen in Rotterdam meer samenwerken om te zorgen dat de Collectie Rotterdam meer zichtbaar is. Verder vindt de RRKC dat de visie en ambitie van de gemeente beter concreet gemaakt moet worden in een strategie en daaruit volgende programma's en activiteiten.

De wethouder van Mobiliteit, Duurzaamheid en Cultuur reageerde op 15 november 2017 per brief op het advies met de toezegging dat waar de bouwstenen van de RRKC bijdragen aan de verdere versterking van de Visie en de Uitvoeringsagenda, hij deze zal overnemen en verwerken in de tekst van betrokken documenten.

1.3.2 Advies Atlas Van Stolk

Het College van B&W Rotterdam vroeg de RRKC op 4 november 2016 om advies over de collectie Atlas Van Stolk. De Stichting Atlas Van Stolk en de gemeente hebben tot 2025 een bruikleenovereenkomst. Belangrijkste aanleiding voor de adviesaanvraag waren de plannen van Museum Rotterdam en de Stichting Atlas Van Stolk voor nieuwe huisvesting van de collectie en de wens om de collectie op termijn een meer zelfstandige basis te geven.

Om te besluiten over de toekomst van Atlas Van Stolk vroeg het college de RRKC in zijn advies in te gaan op de betekenis van de collectie, voor de stad en daarbuiten, de locatie om de collectie te huisvesten en te tonen, en de inzet en het gebruik van de collectie op de langere termijn.

De Raad sprak met de Stichting Atlas Van Stolk en stakeholders Museum Rotterdam, Bibliotheek Rotterdam, het Nederlands Fotomuseum en de gemeente. Voor de advisering stelde de Raad een commissie samen. Deze bestond uit:

- Marieke van Bommel, directeur MAS Antwerpen, voormalig zakelijk directeur Maritiem Museum
- Blanka De Bruyne (lid RRKC)
- Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson Museum
- Jacqueline Veenendaal (lid RRKC), voorzitter van de commissie
- Ad van der Zee, consulent erfgoed en geschiedenis bij Erfgoedhuis Zuid-Holland

Op 24 januari 2017 bracht de commissie ter oriëntering een bezoek aan de collectie Atlas Van Stolk in het Schielandshuis. Daarna bezocht de commissie de Bibliotheek Rotterdam. Het advies publiceerde de Raad op 1 maart 2017.

De RRKC vindt de collectie Atlas Van Stolk uniek: hij vertegenwoordigt als ensemble een grote culturele en historische waarde. De collectie verdient in Rotterdam een goede plek waar hij wordt gewaarborgd voor de lange termijn.

De RRKC vindt het Nederlands Fotomuseum de meest ideale locatie om de Atlas Van Stolk onder te brengen. Het museum biedt de Atlas Van Stolk een goede thuishaven voor het beheer en zo mogelijk een vaste presentatie van de collectie. Andere opties zijn het onderbrengen van de collectie bij de bibliotheek of het handhaven van de huidige situatie waarin de collectie onder de vleugels van Museum Rotterdam valt. Dit laatste heeft niet de voorkeur van de Raad omdat het voor deze optie ontbreekt aan draagvlak.

De wethouder van Mobiliteit, Duurzaamheid en Cultuur reageert op 18 mei 2017 per brief op het advies. De uitspraken van de RRKC over de waarde van de collectie worden door de wethouder omarmd. De eerste optie voor het Nederlands Fotomuseum valt volgens de wethouder af, omdat die voor het Nederlands Fotomuseum ongewenst is. De wethouder oordeelt dat het meeste draagvlak lijkt te bestaan voor huisvesting van de Atlas Van Stolk in de Bibliotheek Rotterdam. Dit scenario zal dan ook als eerste worden onderzocht op haalbaarheid en toekomstbestendigheid. Aan de hand van dit verkenningstraject zal het college besluiten nemen over de toekomst van de Atlas Van Stolk.

1.3.3 Advies Behoeft Alternatieve Financieringsvormen

In april adviseerde de RRKC op verzoek van het college over het onderwerp van alternatieve financieringsvormen. In de adviesaanvraag gaf het college aan een advies te willen ontvangen in relatie tot de behoefte van de culturele sector aan meer mogelijkheden voor experiment en ontwikkeling.

In het advies constateerde de Raad dat er een gezamenlijke opdracht ligt voor de sector en de gemeente om te komen tot meer vernieuwing en 'meer beweging' in de cultuursector.

De RRKC concludeerde dat er drie algemene behoeften zijn:

1. om nieuwe makers en nieuwe instellingen een plek binnen het systeem te bieden,
2. om gevestigde organisaties meer in beweging te krijgen,
3. om nieuwe culturele ontwikkelingen te ondersteunen en te faciliteren.

De positie van kunstenaars, makers en nieuwe initiatiefnemers zou versterkt moeten worden en meer prioriteit moeten krijgen, aldus de RRKC. Door hen meer ontwikkelmogelijkheden te bieden en door samenwerking van nieuwe makers met gevestigde instellingen te stimuleren, kunnen betere relaties en netwerken in de sector ontstaan. Daarom adviseerde de RRKC het college om een nieuw impulsprogramma toe te voegen aan de al bestaande subsidie-instrumenten, waarbij projecten van nieuwe makers en initiatiefnemers centraal staan. Een laagdrempelig instapniveau, zo min mogelijk bureaucratie, kennisdeling, leren van mislukkingen en het beleggen van beslissingsbevoegdheid bij één persoon waren aandachtspunten die de Raad bij dit impulsprogramma formuleerde. Het college stelt in reactie het advies voor een deel te betrekken bij de beleidsontwikkeling rond alternatieve financieringsvormen. Men wil in een pilot van drie jaar een deel van het budget voor subsidies realloceren om een werkwijze met kortlopende, laagrentende leningen en een ondersteuningsstructuur voor crowdfunding in te voeren die tegemoet komt aan de behoefte aan flexibiliteit in financieringsvormen. Voorts wil het college het huidige subsidiesysteem onder de loep nemen om daarmee te komen tot een systeem waarin ruimte voor interdisciplinariteit, flexibiliteit, artistieke vernieuwing en innovatie, continuïteit door versterking van het lerend vermogen van de sector en tot slot de makers centraal staan. De gemeente kiest niet voor het door de RRKC voorgestelde impulsprogramma.

1.3.4 IABx

De RRKC en het bureau participeerden in 2017 in het adviestraject van de International Advisory Board, georganiseerd door Rotterdam Partners. De IAB is een adviesgroep bestaande uit een aantal internationale experts die zich onder aanvoering van voorzitter Jan Peter Balkenende buigen over een relevant Rotterdams stedelijk thema. Als instrument is de IAB in het afgelopen decennium geschikt gebleken om de stad Rotterdam een 'boost' te geven in de agendering en realisatie van belangrijke onderwerpen. Zo stond IAB eerder aan de basis van het Rotterdam Climate Initiative, de deelname aan World Expo Shanghai en de vorming van Rotterdam Partners zelf. In 2017 boog de IABx zich over het specifieke onderwerp van cultuur en met name over de potentie van Rotterdam als internationale cultuurstad.

De RRKC nam deel aan het adviestraject vanuit zijn overtuiging dat een advies van de IAB zou kunnen bijdragen aan een impuls aan een nieuw college na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018. Jacob van der Goot, voorzitter van de RRKC, maakte deel uit van de stuurgroep over de IABx. Secretaris Rento Zoutman nam deel aan de klankbordgroep IABx.

Beleidsadviseur Reinier Gerritsen werd een deel van zijn tijd vrijgesteld om het traject IABx inhoudelijk te ondersteunen, zowel bij het schrijfwerk, als bij de bezoeken van de leden van de IABx aan Rotterdam in april en oktober 2017 en bij een door de RRKC georganiseerde expertmeeting in het kader van de IABx met zgn. 'Dutch experts'. Raadslid Willem Sulsters modereerde de bijeenkomst van Dutch Experts, waaraan ook raadslid Robert Marijnissen deelnam. Enkele experts uit de adviseurspool van de RRKC namen ook deel, Jan Oosterman en Friso Wijnen. Andere adviseurs waren Carolien Gehrels en Roelof Bleker.

In oktober 2017 presenteerde de IABx zijn bevindingen aan de cultuursector en andere geïnteresseerden en overhandigde het advies aan burgemeester Aboutaleb en wethouder Langenberg. Naast de RRKC participeerden de gemeente (S&C), het Directeurenoverleg van Rotterdamse kunstinstellingen, Rotterdam Festivals en de afdeling citymarketing van de gemeente Rotterdam. Na publicatie van het advies blijven de stuurgroep en de klankbordgroep actief, om daarmee een vervolg te geven aan de aanbevelingen in het advies. De RRKC zal zich vooral bezighouden met het onderdeel alternatieve financiering.

1.3.5 Diversiteit / Inclusiviteit

In de periode 2017-2020 verdiept de RRKC zich in de vraag: hoe cultureel divers is de Rotterdamse culturele sector: de organisaties, het bestuur, de makers en het publiek? En welk beleid kan zorgdragen voor een Rotterdamse culturele sector die voor, door en van iedereen is?

We werken toe naar adviezen aan het college, een eerste advies wil de RRKC in het najaar van 2018 uitbrengen. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag 2017 is duidelijk dat het college de RRKC hierover om advies gaat vragen. Doel van adviezen is het stimuleren van een inclusief klimaat binnen de Rotterdamse culturele sector.

In 2017, het eerste jaar van dit programma, richtte de RRKC zich op onderzoek en analyse. Er zijn groeps gesprekken gevoerd met 40 makers uit Rotterdam waarin we hen spraken over de toegankelijkheid, de doorstroom en de mentaliteit ten opzichte van culturele diversiteit zoals die door hen ervaren werd in de culturele sector in Rotterdam.

Ook deed de Erasmus Universiteit Rotterdam, in opdracht van de RRKC en gemeente Rotterdam, onderzoek naar het diversiteitsgehalte van de 86 instellingen binnen het huidige Cultuurplan. De resultaten van zowel de groeps gesprekken als het onderzoek werden met het veld gedeeld tijdens een werkbijeenkomst in RAAF op 16 november 2017. Genodigden waren makers, enkele instellingen uit het Cultuurplan, betrokkenen vanuit overkoepelende organisaties en politici. De RRKC heeft in twee vergaderingen gediscussieerd over de richting van dit onderdeel van het programma. Raadslid Willemijn Zwiep nam deel aan de bijeenkomst in RAAF.

Een belangrijk onderdeel van de discussie over inclusiviteit is die over het publieksbereik. Dit is onderwerp van gesprek in de werkgroep publieksbereik van het directeurenoverleg. Het bureau neemt deel in deze werkgroep om zo op de hoogte te blijven van de resultaten van publieksonderzoek in de cultuursector en te kunnen adviseren over een beter bereik.

Adviescommissie inclusiviteit

De RRKC is in 2017 gestart met de werving en selectie van vijf externe leden voor de in te stellen adviescommissie inclusiviteit.

In 2018 brengt de RRKC een eerste advies uit aan het college van B&W over inclusiviteit in de Rotterdamse culturele sector.

De adviescommissie inclusiviteit fungeert als klankbord en inspiratiebron voor het onderdeel inclusiviteit in het Werkprogramma voor 2018 en mogelijk daarop volgende jaren. De RRKC heeft Wilma Gillis-Burleson gevraagd om voorzitter te zijn van de commissie. Vanuit de RRKC zijn de raadsleden Burgzorg en Zwiep betrokken bij de commissie.

De RRKC voorziet in 2018 aanvullend onderzoek naar de Code Culturele Diversiteit, het agenderen van inclusiviteit in debat en gesprekken met betrokkenen en advies aan het college. De RRKC zoekt actief naar samenwerking met landelijke en andere stedelijke organisaties die eveneens bezig zijn met onderzoek en instrument ontwikkeling op dit gebied. De RRKC verwacht in april 2018 een start te kunnen maken met de commissie.

1.3.6 Overige activiteiten Advies

Durf te Kiezen

In het najaar van 2017 werkte de Raad aan het advies 'Durf te Kiezen; naar een dynamisch Rotterdams kunst- en cultuurbeleid'. Met het advies beoogt de Raad richting te geven aan het inhoudelijke debat over cultuurbeleid dat in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen in de stad gevoerd wordt. De onderwerpen uit het advies zouden dienen als input voor de thema's van het verkiezingsdebat over cultuurbeleid dat de RRKC in maart 2018 organiseert in samenwerking met Theater Rotterdam. Ter voorbereiding op het advies voerde het bureau met raadslid Robert Marijnissen enkele gesprekken met kunstenaars, ondernemers en andere stakeholders in de stad.

Verkiezingsdebat Stemmen voor Cultuur

Eind 2017 begon het bureau van de Raad met de voorbereidingen voor het verkiezingsdebat Stemmen voor Cultuur op 1 maart 2018, in samenwerking met Theater Rotterdam. Alle Rotterdamse politieke partijen werden uitgenodigd voor deelname aan het debat over cultuurbeleid. In 2014 organiseerde de RRKC met de Rotterdamse Schouwburg ook al een debat met de lijsttrekkers of cultuurwoordvoerders van Rotterdamse politieke partijen.

Bijeenkomst 18 nieuwkomers in het Cultuurplan 2017-2020

Op 19 januari 2017 hield de RRKC in de Pauluskerk een bijeenkomst voor 18 nieuwe instellingen in het Cultuurplan 2017-2020.

De RRKC heeft in het advies over het Cultuurplan 2017-2020 getracht zo veel mogelijk ruimte te maken voor nieuwe aanvragers. Hij adviseerde positief over 21 nieuwe instellingen in het Cultuurplanadvies. Op 24 november 2016 passeerde het verdelvoorstel van het College van B&W de gemeenteraad. Uiteindelijk zijn 18 nieuwe aanvragers in het Cultuurplan opgenomen.

Verkenning van beschikbaarheid werk- en presentatieruimte

In het najaar van 2017 voerde de RRKC 21 kwalitatieve gesprekken met sleutelfiguren van de cultuursector over de beschikbaarheid van (fysieke) werkruimte en presentatieruimte in Rotterdam.

De RRKC bracht de beschikbaarheid van werk- en presentatieruimten van de verschillende disciplines in kaart. De neerslag van de gesprekken, web search en documentonderzoek is per discipline/sector uitgewerkt. Achtereenvolgens komen aan bod: beeldende kunst, street art, kunstprojecten in de publieke ruimte, muziek, theater, dans, nieuwe culturele makers uit nieuwe culturen, en kunst en cultuur in de gebieden.

Tot de doelgroep van de verkenning behoren naar schatting duizenden kunstenaars en makers, zowel academisch opgeleid als autodidacten. In de verkenning zijn niet betrokken: de kunstenaars en makers die in een structureel gesubsidieerde cultuurplaninstelling een huis hebben, de vrijetijdskunst en de makers in de creatieve industrie (toegepaste kunsten).

Op basis van de verkenning zal de RRKC in het voorjaar van 2018 een analyse met conclusies en aanbevelingen publiceren.

1.4 Adviesagenda en werkprogramma RRKC

De Raad heeft de Adviesagenda ingevuld met de themalijnen die hiervoor zijn genoemd. Deze agenda is door het bureau vertaald in het werkprogramma 2017 met de bijbehorende communicatiestrategie en kalender. De activiteiten lopen uiteen: het is een mix van gevraagde adviezen, onderzoek en het organiseren van debat en gesprekken. Een goede en dynamische communicatie is een essentieel onderdeel van de activiteiten. Adviezen lopen uiteen in vorm en inhoud. De RRKC kiest ervoor om waar dit past ook kortlopende adviestrajecten te doen. Advisering kan bijvoorbeeld ook plaatsvinden als een resultaat van een werkbijeenkomst of debat. Voor gecompliceerde onderwerpen is een meer gelaagde aanpak noodzakelijk.

In 2017 is met de dienst S&C reeds overlegd over onderwerpen die een plek krijgen op de adviesagenda 2018, in het bijzonder de tussentijdse evaluaties, de sectoranalyse en de voorbereiding Cultuurplanadvies 2021-2024. Ter bevordering van goede samenwerking met college en dienst is in 2017 door het bureau en de dienst een stappenplan opgesteld voor gevraagde adviezen en een planningschema voor beleidstrajecten waarin advies van de RRKC een plek moet krijgen.

1.5 Informatie- en netwerkbijeenkomsten

Op 19 januari 2017 organiseerde de RRKC een bijeenkomst met de nieuwkomers in het Cultuurplan. Het ging om kennismaken, het vinden van samenwerkingspartners, uitwisselen van ervaringen over hoe om te gaan met professionaliseringsvraagstukken en over de scheidslijn tussen cultuur en andere domeinen. Naar aanleiding van deze bijeenkomst zijn er door de groep nieuwkomers zelf eigen bijeenkomsten georganiseerd.

In 2017 nam de RRKC vier maal als toehoorder deel aan de werkgroep Publieksbereik van het Directeurenoverleg. Deze bijeenkomsten vonden plaats in het Nederlands Fotomuseum.

De RRKC is lid van VNO-NCW West (Regio Rotterdam) en bezoekt verschillende kennisbijeenkomsten. Daarnaast is de RRKC vertegenwoordigd in een artistieke adviescommissie van het VNO-NCW. Deze kwam in 2017 twee maal bij elkaar.

Op 5 oktober bezocht de RRKC het jaarlijkse Museumcongres van de Museumvereniging. Dit vond plaats in de Philharmonie Haarlem. Dit jaar stond het Museumcongres in het teken van samenwerking. De deelnemers leerden van inspirerende samenwerkingsvoorbeelden uit binnen- en buitenland en van binnen en buiten het museale veld.

Overige bijeenkomsten

Bezoek van de Raad voor Cultuur aan Rotterdam en lunchbijeenkomst en uitwisseling tussen leden Raad voor Cultuur en RRKC op 31 mei 2017

Bezoek RRKC aan de Raad voor Cultuur op 7 november 2017

Presentatie arbeidsmarktagenda cultuur

Twee bijeenkomsten Kunsten'92Werkbijeenkomst inclusiviteit RAAF

Presentatie advies IABx op 6 oktober 2017

Conferentie Cultuur in de Stad op 25 oktober 2017

Uitwisseling met Amsterdamse Kunstraad en Kunstraad Groningen (twee keer)

1.6 Lezingen en presentaties

De secretaris van de RRKC heeft in december 2017 op de bijeenkomst van het Directeurenoverleg de Adviesagenda 2018 van de RRKC gepresenteerd.

In 2017 zijn door de voorzitter verschillende bezoeken georganiseerd voor ondernemers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven aan o.a. de Willem de Kooning Academie, Museum Boijmans van Beuningen, WORM, etc.

Discussie tijdens bijeenkomst inclusiviteit. © Bas Czerwinski

Rento Zoutman, directeur RKS en secretaris RKKC presenteert de plannen voor de komende jaren. © Bas Czerwinski

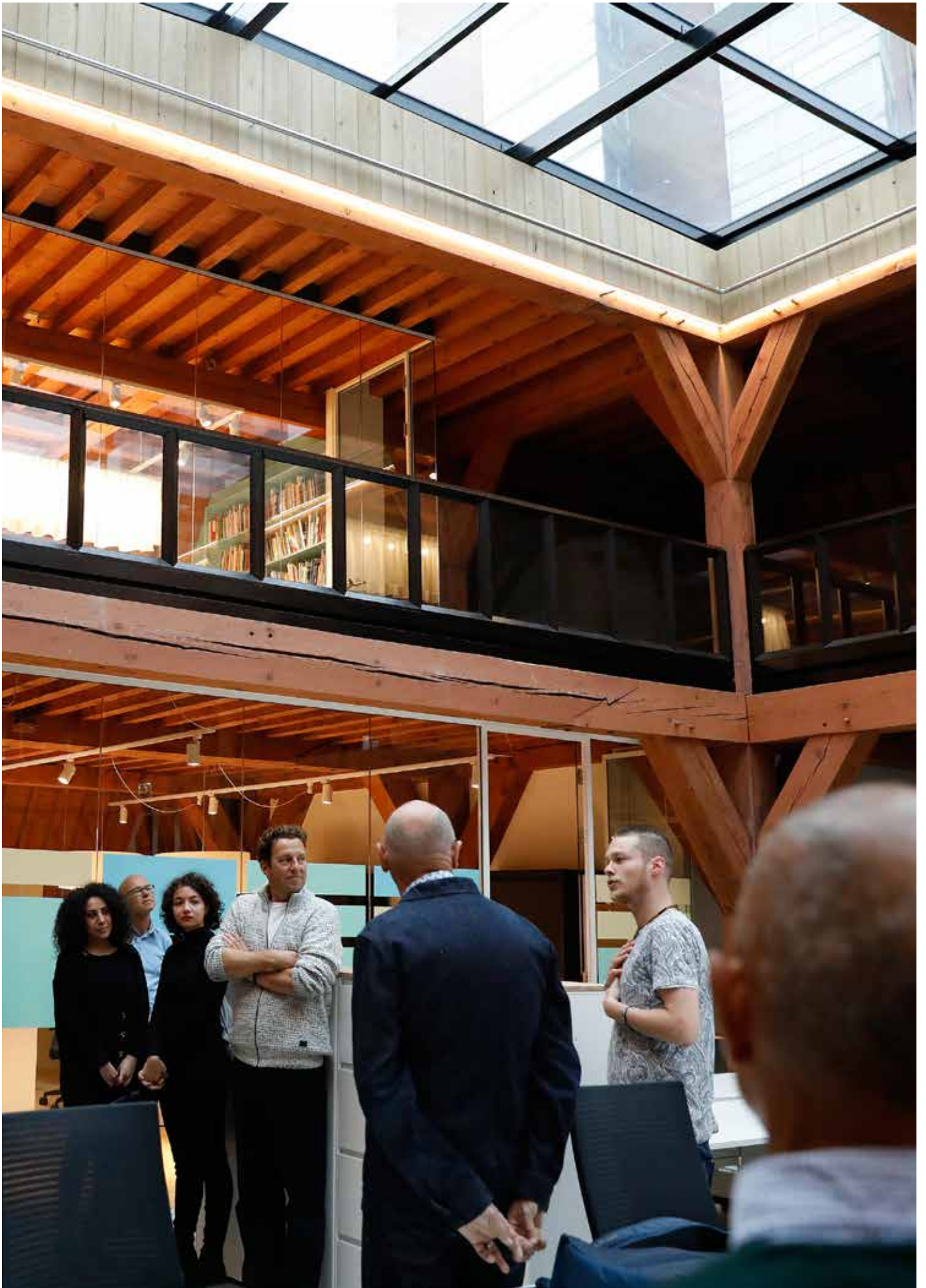

ToeLichting op jaarrekening

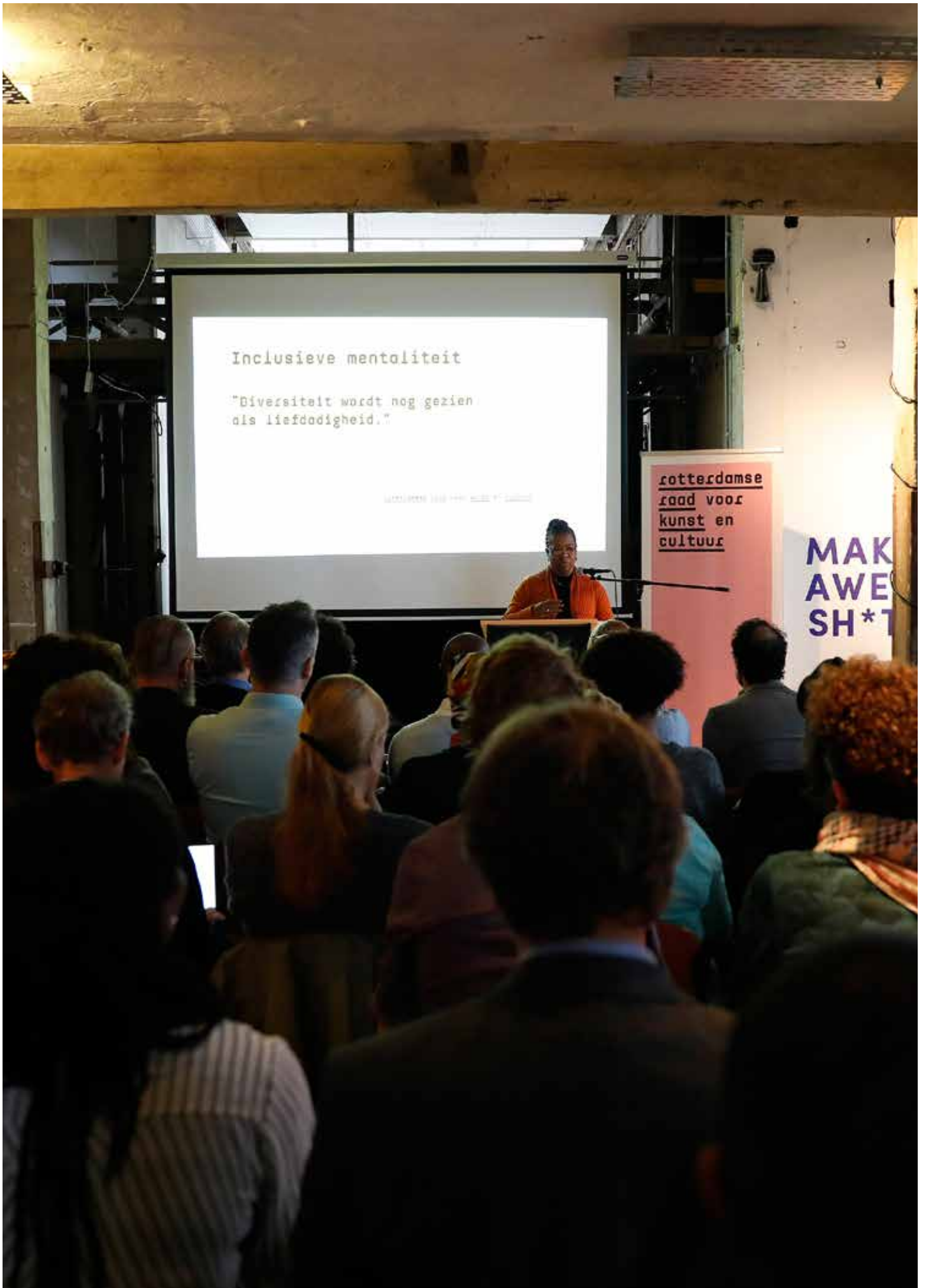
2

2.1 Toelichting op jaarrekening

- De jaarrekening laat een exploitatietekort zien van € 36.585,-. Deze wordt aan de egalisatiereserve onttrokken.
- Opbrengsten zijn € 2.300 lager dan begroot door lagere overige opbrengsten. Deze bestaan voornamelijk uit gezamenlijke kosten huisvesting die doorbelast worden.
- Personeelskosten zijn € 33.700 hoger dan begroot door uitbreiding van het fte aantal, hogere dotatie verlofuren en een hogere ziekteverzuimverzekering door stijging van de salarissen.
- Huisvestingskosten zijn € 13.100 hoger dan begroot door hogere verhuiskosten, deze zijn voornamelijk veroorzaakt door afkoop van contracten en verwijderen van de kluis.
- Organisatiekosten zijn € 22.500 hoger dan begroot door de nieuwe huisstijl en hogere automatiseringskosten.
- Diverse baten en lasten zijn € 1.300 hoger dan begroot door het afboeken van de balanspost waarborgsommen die onbekend zijn.
- Activiteitenkosten afdeling Advies: € 34.100 lager dan begroot.
- In 2017 heeft de RRKC drie gevraagde adviezen uitgebracht (gemiddeld worden er vijf adviezen begroot). Naast de adviezen zijn andere activiteiten uitgevoerd, in het bijzonder rond diversiteit (groepsgesprekken, onderzoek, werkbijeenkomst). Dit ter voorbereiding op advisering in 2018. Verder zijn er verkenningen uitgevoerd rond werk- en presentatieruimte en financiering.

Performance van spoken word-artiest Christopher Blok © Bas Czerwinski

Voorzitter van de commissie inclusiviteit, Wilma Gillis-Burleson vertelt over de voorbereidingen van het advies. © Bas Czerwinskiw

ToeLichting op beleidsthema's

3

De RRKC heeft na het uitbrengen van het Cultuurplanadvies 2017-2020 de balans opgemaakt en gekozen voor vijf hoofdlijnen in de adviesagenda;

1. Meer ruimte voor vernieuwing van kunst en cultuur in Rotterdam
2. Meer diversiteit in de cultuursector (publiek, activiteiten, bestuur en organisatie)
3. Een betere verbinding tussen de private sector en cultuur in de stad
4. Een steviger positionering van cultuur in de internationale profilering van de stad
5. Een ander stelsel voor kunst en cultuur

Deze vijf lijnen in de advisering zijn voor de Raad richtinggevend, maar dat wil niet zeggen dat voor elk thema elk jaar een advies uitkomt. Dit hangt af van de behoefte aan advies van het college. De adviesagenda is dynamisch, dat wil zeggen dat hij gedurende het jaar gewijzigd kan worden indien zich actuele onderwerpen voordoen die de aandacht vragen.

Hierna lichten wij toe hoe wij de hoofdlijnen van de adviesagenda toe en kijken kort terug op de activiteiten die in 2017 hebben plaatsgevonden (een uitgebreidere toelichting hierop treft u hiervoor al aan).

3.1 Meer ruimte voor vernieuwing van kunst en cultuur in Rotterdam

In elke discussie over de waarde van cultuur is er aandacht voor de esthetische waarde van de kunsten en de intrinsieke waarde van erfgoed. Deze waarde plaatst de Raad naast waarden als de economische, die voor stedelijke ontwikkeling, participatie, educatie en andere.

Vernieuwing is één van de aandachtspunten in het Cultuurplanadvies 2017-2020. De Raad beoordeelt de aanvragen op basis van de 'driehoek' kwaliteit, vernieuwing en publieksbereik. Vernieuwing en verjonging in de kunsten vindt in Rotterdam op verschillende manieren plaats. Door de aanwas van nieuwe initiatieven, die nieuw publiek bereiken: liefst 22 nieuwe aanvragers kregen een positief advies en 18 daarvan werden in het Cultuurplan opgenomen.

In april 2017 bracht de RRKC op verzoek van het college het Advies Behoeften alternatieve financiering uit. In dit advies reflecteert de Raad op de resultaten van een onderzoek dat op verzoek van het college is gedaan naar een mogelijk Stadsfonds en de voorlopige conclusies die het college daaraan verbindt. De Raad pleit voor versterking van de positie van kunstenaars, makers en nieuwe initiatiefnemers door hen meer ontwikkel mogelijkheden te bieden. Het College van B&W heeft dit advies deels gevolgd door het subsidie instrumentarium flexibeler te maken. De Raad mist nog het aspect van leren en ontwikkelen.

Advies strategisch cultuurbeleid

De RRKC startte in 2017 met het werken aan de eigen strategische visie op het cultuurbeleid. De RRKC kiest hier voor een advies in een nog te bepalen vorm van een pamflet of essay waarin cultuur als element in de stedelijke vernieuwing centraal staat (februari 2018).

Politiek Cultuurdebat 2018

Op 1 maart 2018 organiseert de RRKC in samenwerking met (en in) Theater Rotterdam het politiek cultuurdebat. In 2017 is gestart met de voorbereiding hiervan. Secretaris en beleidsadviseurs van de RRKC spraken met alle lijsttrekkers c.q. woordvoerders cultuur van de politieke partijen. Voor de inhoud van dit debat wordt geput uit het eigen advies van de RRKC, het IABx advies en de programma's van alle politieke partijen.

3.2 Meer diversiteit in de cultuursector (publiek, activiteiten, bestuur en organisatie)

De samenstelling van de Rotterdamse bevolking is zoals bekend (hyper)divers: veel verschillende culturen leven en komen elkaar tegen in Rotterdam. De bevolking verandert de komende jaren nog meer: zo stijgt het aandeel westerse en niet-westerse bevolkingsgroepen ten opzichte van Rotterdammers met een Nederlandse achtergrond. De culturele sector slaagt er tot nu toe niet in een goede afspiegeling van de Rotterdamse bevolking te bereiken. De organisaties, besturen en raden van toezicht zijn bovendien opvallend 'wit'. Dit constateert de RRKC in het Cultuurplanadvies 2017-2020.

In 2017 heeft de RRKC onderzoek gedaan naar de ervaringen van jonge Rotterdamse makers en culturele initiatiefnemers wat betreft toegankelijkheid, doorstroom en de mentaliteit ten opzichte van culturele diversiteit in de Rotterdamse cultuursector. Er werden groepsgesprekken gevoerd met circa 40 mensen uit de stad met zeer diverse achtergrond. Daarnaast voerde de Erasmus Universiteit Rotterdam in opdracht van de gemeente Rotterdam en de RRKC onderzoek uit onder de Cultuurplaninstellingen naar de toepassing van de Code Culturele Diversiteit (personeel, publiek en programmering). Op 16 november 2017 vond een werkbijeenkomst plaats met een gevarieerd gezelschap van kunstenaars, initiatiefnemers in het culturele veld, instellingen, woordvoerders cultuur in de gemeenteraad en landelijk deskundigen. In deze bijeenkomst is gereflecteerd op de resultaten en vooruitgekeken.

In 2018 wil de RRKC het nieuwe college adviseren over een meer inclusieve cultuursector. We onderhouden daarbij nauw contact met de landelijke Raad voor Cultuur en andere landelijke organisaties die dit thema ook prominent op de agenda hebben gezet. De RRKC vervolgt met verdiepend onderzoek en agenderen van het thema en zet het gesprek met makers en sector voort. We nemen het thema op in het politiek cultuurdebat en de sectoranalyse 2018 (zie hierna). De RRKC formeert een adviescommissie als klankbord en inspirator voor deze activiteiten, de commissie zal adviezen van de RRKC over inclusiviteit voorbereiden.

3.3 Een betere verbinding tussen de private sector en cultuur in de stad

De financiële druk op de Rotterdamse culturele instellingen is groot. Ook in onze stad hebben eerdere bezuinigingen en de economische crisis hun sporen nagelaten. De in november 2017 gepresenteerde landelijke Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector 2017-2023 wijst op de noodzaak om de arbeidsmarktpositie van veel werkenden in de culturele sector te verbeteren. De Fair Practice Code voor cultuur is hiervoor wellicht een goed instrument.

De RRKC constateert dat de financiering van de culturele sector nog in belangrijke mate bestaat uit subsidie. Met het laatste Cultuurplan en de verdeling van middelen is de rek daar goeddeels uit. De RRKC kiest voor twee sporen:

1. het verkennen van de mogelijkheden voor het vergroten van de financiële ruimte voor cultuur
2. het bevorderen van professionalisering van nieuwkomers in de culturele sector, van nieuwe makers tot organisatoren van evenementen in de stad.

Ad 1.

In 2017 inventariseerde de RRKC wat de rol is van de particuliere fondsen in Rotterdam. In 2018 gaan we met hen in gesprek om zo een beeld krijgen van de potentie van de private sector voor de kunst en cultuur in Rotterdam. De uitdaging is om de particuliere gevers, mecenasen en bedrijven er toe te bewegen om meer te gaan investeren in kunst en cultuur in de stad en dan meer op een collectieve doelen dan via de reguliere weg.

Ad 2.

De RRKC hoorde begin 2017 in een bijeenkomst van de nieuwkomers in het Cultuurplan welke hun wensen tot professionalisering zijn. Die zijn breed, ze strekken zich uit van presentatie tot marketing, publieksbenadering, organisatie en financiën. In het advies Alternatieve financiering (25 april 2017) concludeert de RRKC dat er faciliteiten nodig zijn die nieuwe makers en initiatiefnemers stimuleren in hun ontwikkeling.

Dit geldt zowel voor mensen die uit het kunstvakonderwijs komen als voor beginnende initiatiefnemers die hun weg nog moeten zoeken. Er is bij hen behoefte aan begeleiding en coaching. In 2017 verkende de RRKC mogelijkheden hiervoor in gesprek met stakeholders die ook belang hebben bij een dergelijke inzet. Interessant was dat de Stichting De Verre Bergen naar aanleiding van het eigen professionaliseringstraject n'COR tot dezelfde conclusies kwam als de RRKC. In 2018 willen wij de verkenning naar mogelijkheden voor professionalisering voorzetten en concrete activiteiten ondernemen om het gesprek over een meer inclusieve cultuursector voort te zetten. De RRKC werkt samen met VNO/NCW teneinde in deze kring kunst en cultuur onder de aandacht te brengen.

3.4 Een stevigere positie van cultuur in de internationale profilering van de stad

De Raad volgt de internationale culturele activiteiten van de Rotterdamse culturele instelling met belangstelling.

In 2017 werkte de RRKC mee aan het advies van de International Advisory Board extra (IABx) over de profilering van Rotterdam als 'culturele hotspot'. De RRKC nam deel in de klankbordgroep en stuurgroep met Rotterdam Partners, de gemeente (S&C en citymarketing), Rotterdam Festivals en het Directeurenoverleg Cultuur.

Het advies getiteld 'Rotterdam, stay close to what you are!' (november 2017) omvat 15 aanbevelingen met als kern de opdracht om kunst en cultuur te zien als een belangrijke verworvenheid ('asset') van de stad als een stimulerende factor in stedelijke ontwikkeling. De RRKC vindt dat dit advies een belangrijk 'momentum' biedt om cultuur hoger op de politieke agenda en in een nieuw collegeprogramma te krijgen. Het voornemen is om de klankbordgroep en stuurgroep IABx in de overgangperiode naar een nieuw college te laten voortbestaan. De RRKC heeft op zich genomen om samen met Rotterdam Partners in overleg met andere sectoren te onderzoeken op welke wijze alternatieve financiers zoals het bedrijfsleven betrokken kunnen worden.

3.5 Een ander stelsel voor kunst en cultuur

De RRKC vraagt zich in het Cultuurplan Advies 2017-2020 af of het huidige subsidiesysteem wel flexibel genoeg is om ruimte te maken voor nieuwe initiatieven en of culturele instellingen voldoende in staat zijn om de gewenste vernieuwing met elkaar te realiseren. Er is een aantal aanleidingen voor de RRKC om te pleiten voor verandering van het systeem:

- De evaluatie van het Cultuurplan 2017-2020 van KWINK groep levert conclusies op die aanzetten tot verandering van het systeem: maak onderscheid tussen grote en kleine instellingen, reserveer budget voor innovatie, biedt hulp aan nieuwkomers in het Cultuurplan en vereenvoudig de administratieve procedures.
- De landelijke Raad voor Cultuur bracht eind 2017 advies uit over stedelijke regio's en pleit in dat advies voor een grotere rol van lokale prioriteiten in de toedeling van Rijksgeld. Dit opent mogelijkheden voor matching en andere inrichting van subsidies voor de Rotterdamse BIS instellingen. De RRKC besprak het advies met de landelijke Raad voor Cultuur en is benieuwd wat de minister van OCW met het advies gaat doen, de reactie wordt verwacht in maart 2018.

3.6 Tussentijdse evaluaties

De RRKC besprak in 2017 met de wethouder en de dienst S&C de voorgenomen tussentijdse evaluaties die voortkomen uit het Cultuurplan. Op de lijst staan: Baroeg, De Nieuwe Lichting, IABR, Jazzpodium Rotterdam (Bird), Digital Playground, Rotown Magic, Vivid, Wereldmuseum, Cultuur Concreet, Theater Zuidplein en Hofplein Rotterdam. De wethouder heeft aangekondigd advies te vragen aan de RRKC in maart 2018. De evaluaties moeten in de zomer van 2018 afgerond zijn.

3.7 Sectoranalyse

De RRKC voert in de tweede helft van 2018 weer de sectoranalyse uit. Deze analyse - de vorige stamt uit 2015 - schetst de stand van zaken in de Rotterdamse cultuursector en is vervolgens mede de basis voor de uitgangspuntenbrief van het College van B&W. De RRKC kiest voor de sectoranalyse graag enkele overstijgende thema's als inclusiviteit, stedelijke ontwikkeling of nieuwe bedrijvigheid. De Raad wil geen uitputtende analyse maken van deelsectoren. In de periode tussen november 2017 brengt de landelijke Raad voor Cultuur negen sectoranalyses uit waaruit ook door Rotterdam geput kan worden. We nemen deze als uitgangspunt, bezien of deze ook voor Rotterdam passend zijn en voegen desgewenst specifieke aspecten toe.

Het college heeft aangekondigd de RRKC om advies te willen vragen om zo richting te geven aan de sector analyse. De RRKC spreekt het nieuwe college er graag over na de gemeentelijke verkiezingen in maart 2018.

Het Bureau van de Rotterdamse Kunststichting bestaat uit twee afdelingen: de afdeling advies (3 secretarissen/ beleidsadviseurs) en het secretariaat (boekhouding, secretariaat, informatie/IT). Aan het einde van het verslagjaar bedraagt het aantal fte in dienst van de stichting 5,667 waarvan 1 fte directie, 2,67 fte advies en 2,1 fte bedrijfsbureau. Communicatie diensten worden ad hoc ingehuurd.

Qua organisatie blijft het bureau sterk in beweging. Naast de inzet van het bescheiden bureau en de raadsleden uit de RRKC, werd met tal van externe leden voor adviescommissies gewerkt. Hierbij wordt, bij voorkeur, gewerkt met zowel mensen van binnen én buiten Rotterdam, en het wervingsproces is zo open mogelijk. Om de piekmomenten bij het bureau op te vangen en flexibel te zijn, wordt veelal met freelancers gewerkt. Ten behoeve van het Cultuurplan zijn verschillende freelancers aangetrokken om het bureau tijdelijk te versterken, waaronder een drietal tijdelijke secretarissen. Ook voor PR & communicatie, websiteredactie, controlling en HR wordt met externe krachten gewerkt. Lastig daarbij is wel dat het 'collectieve geheugen' van de organisatie daarmee niet uitgebreid of verdiept wordt. Ook is het niet gemakkelijk om meerdere grote projecten parallel te laten lopen.

In februari 2017 is Diana Chin-A-Fat aangevangen als beleidsmedewerker.

Bijeenkomst inclusiviteit op 16 november in RAAF © Bas Czerwinski

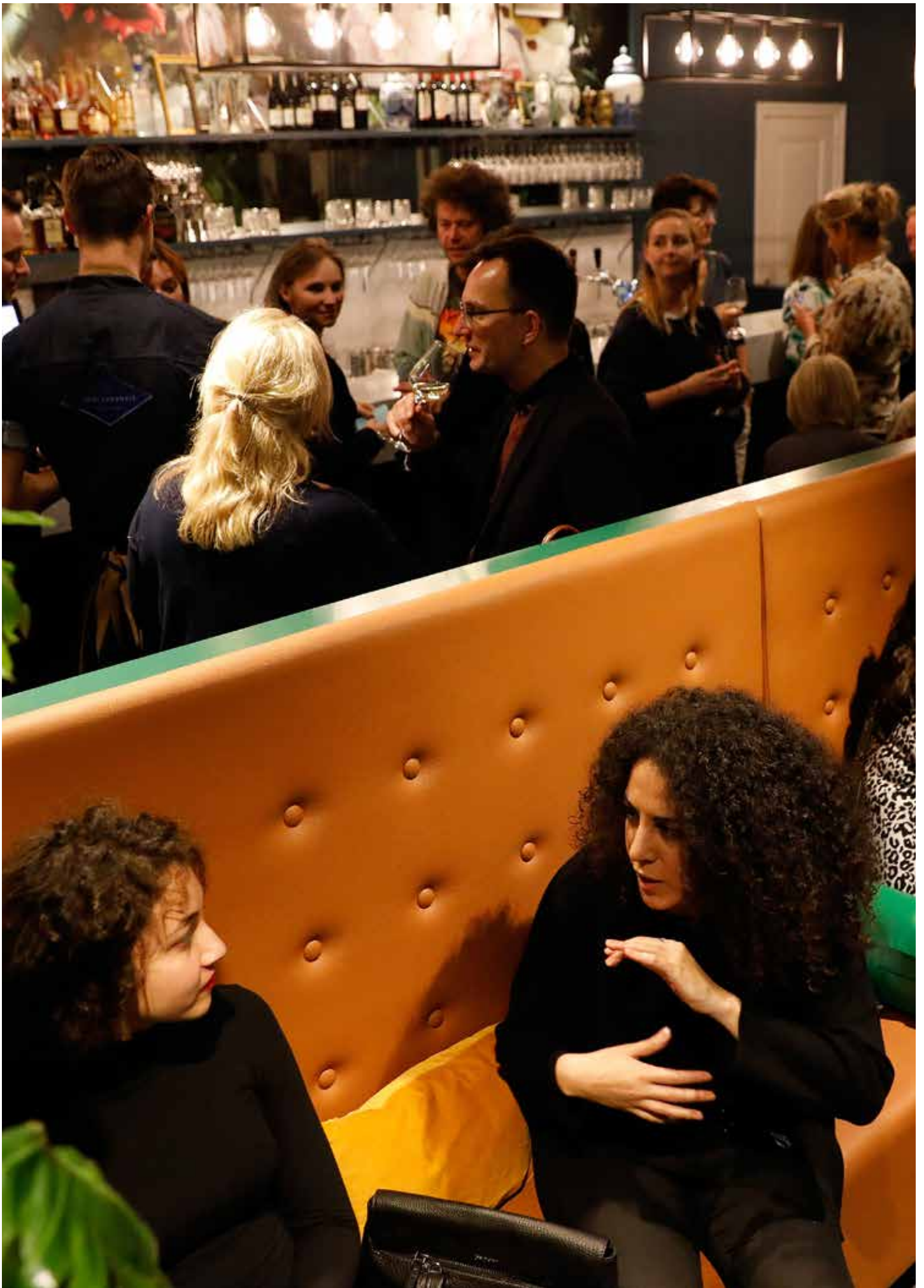
ToeLichting op overig beleid

4

4.1 Raad / Raadsleden

Jacob van der Goot werd op 1 december 2015 voor twee jaar benoemd tot voorzitter van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Per 1 december 2017 is deze termijn met twee jaar verlengd. De termijn van Ricardo Burgzorg en Herman Vaanholt is met vier jaar verlengd. In 2017 legde Willem Sulsters zijn functie als raadslid neer vanwege zijn nieuwe baan bij de dienst Stadsontwikkeling. Beide taken waren niet verenigbaar. Voor Willem Sulsters zal de RRKC in 2018 zoeken naar een vervanger.

De Raad vergaderde in het verslagjaar vier keer.

Dichter en performer Dean Bowen in discussie tijdens de bijeenkomst inclusiviteit. © Bas Czerwinski

Bedrijfsvoering en marketing

5

5.1 Personeel en organisatie

RRKC en bureau hebben eind 2017 afscheid genomen van beleidsadviseur Gepke Bouma. Na een slepende periode van ziekte is zij uiteindelijk overleden en heeft zij een prachtig afscheid gekregen met een bijeenkomst in Kantine Walhalla.

Het Bureau van de Rotterdamse Kunststichting bestaat uit twee afdelingen: de afdeling advies (3 secretarissen/ beleidsadviseurs) en het secretariaat (boekhouding, secretariaat, informatie/IT). Aan het einde van het verslagjaar bedraagt het aantal fte in dienst van de stichting 5,667 waarvan 1 fte directie, 2,67 fte advies en 2,1 fte bedrijfsbureau. Communicatie diensten worden ad hoc ingehuurd.

Qua organisatie blijft het bureau sterk in beweging. Naast de inzet van het bescheiden bureau en de raadsleden uit de RRKC, werd met tal van externe leden voor adviescommissies gewerkt. Hierbij wordt, bij voorkeur, gewerkt met zowel mensen van binnen én buiten Rotterdam, en het wervingsproces is zo open mogelijk. Om de piekmomenten bij het bureau op te vangen en flexibel te zijn, wordt veelal met freelancers gewerkt. Ten behoeve van het Cultuurplan zijn verschillende freelancers aangetrokken om het bureau tijdelijk te versterken, waaronder een drietal tijdelijke secretarissen. Ook voor PR & communicatie, websiteredactie, controlling en HR wordt met externe krachten gewerkt. Lastig daarbij is wel dat het 'collectieve geheugen' van de organisatie daarmee niet uitgebreid of verdiept wordt. Ook is het niet gemakkelijk om meerdere grote projecten parallel te laten lopen.

In februari 2017 is Diana Chin-A-Fat aangevangen als beleidsmedewerker.

In juli 2017 heeft Norah Garry ontslag genomen, haar werkzaamheden in de functie van bureau secretaris zijn overgenomen door Ellis Prinse.

De RKS is van accountant gewisseld en heeft met ingang van 2017 Accountantskantoor KUBUS, Vrieseweg 80 A, 3311 NX Dordrecht als accountant.

RAET verzorgt de salarisadministratie; de organisatie is aangesloten bij Arbodienst MKBasics. Het ziekteverzuim in 2017 was 10,91% (in 2016 was het 13,91%). Het hoge ziekteverzuim is te verklaren door langdurige ziekte van één medewerker. De financiële administratie werd door het eigen bedrijfsbureau gevoerd.

5.2 Huisvesting

5.2.1 Verhuizing naar Schielandshuis

Medio 2017 zijn de RRKC en het bureau, ondergebracht bij de RKS, verhuisd van gebouw De Unie aan de Mauritsweg naar het Schielandshuis. Hiermee komt een periode van 30 jaar huur aan de Mauritsweg ten einde. In het Schielandshuis huren wij kantoor bij Rotterdam Partner, in een bedrijfsverzamelgebouw met onder meer Rotterdam Partners, Expat Centre, Rotterdam Tourist Information, Atlas Van Stolk, Sinfonia Rotterdam en ConComCow. De RKS heeft met Rotterdam Partners een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd gesloten en een Service Level Agreement (SLA) waarin gebruik van collectieve zaken als ICT netwerk, receptie en telefonie zijn opgenomen. De lasten van huur en SLA zijn ten opzichte van die van gebouw De Unie budgettair neutraal voor de RKS/RRKC.

De kantoren van de RRKC bevinden zich op de derde verdieping van het Schielandshuis en zijn afgescheiden door glazen wanden waarop het nieuwe logo van de RRKC prijkt. Op de vierde verdieping is de vergaderruimte gelegen. Deze is eveneens afgescheiden door glazen wanden en voor algemeen gebruik beschikbaar. Door het glas profiteren de kantoren van het licht dat binnenvalt door het glazen dak in het midden van het pand. Naast de kantoren die de RRKC gebruikt zijn bureaus en kasten geplaatst. Deze zullen te zijner tijd aan bedrijven kunnen worden verhuurd. Hierdoor zal de RRKC niet de enige huurder van de derde verdieping zijn.

De verhuizing verliep zonder noemenswaardige problemen en was afgerond binnen de gestelde termijn. Bij het opleveren van het pand aan de Mauritsweg stuitte de verhuurder op de 1200 kg

zware brandkluis, eigendom van de RKS. Deze kon niet achterblijven en ten dienste komen aan de bestaande of nieuwe huurders van het pand. Het heeft aanzienlijke inspanning gekost van het verhuisbedrijf om dit gevaarte veilig en snel uit het pand te verwijderen.

Het contrast tussen het gebouw op de Mauritsweg 35 en de nieuw betrokken kantoren in het Schielandshuis kon bijna niet groter zijn. Zo verschilt het 17e-eeuws ontwerp op de Korte Hoogstraat sterk met het 20er jaren ontwerp van Café De Unie door architect J.J.P. Oud. Ook is er een groot verschil in de akoestiek tussen de oude en nieuwe locatie. De nieuwe kantoren zijn wat het geluid betreft prettig gedempt. Op de oude locatie was nagenoeg geen geluidsdemping. Hierdoor was het voeren van een gesprek vermoeiend en sneed het gillen van passerende tram 20 of 25 door merg en been. En naast de verbeterde rust op de werkvloer wordt de medewerker nu omgeven door eeuwenoud eikenhout in plaats van sleets stukwerk en kale plafonds.

Tijdens de voorbereidingen van de verhuizing is veel 'ballast' in de vorm van overbodige archieven vernietigd en zijn overvloedige meubels weggegeven aan o.a. kunstenaars. Er is ook een selectie gemaakt in de collectie boeken en tijdschriften van de RRKC. Veel verouderde literatuur en tijdschriften zijn weggegeven. In de vergaderkamer op de vierde verdieping prijkt nu een representatieve collectie. Eind oktober was de openingsborrel in het nieuwe kantoor. De 120 genodigden kregen een korte rondgang door het pand en werden verrast door een optreden door de Spoken word groep Spraakuhloos. De avond werd besloten met een borrel en hapjes in de Brasserie onder in het Schielandshuis.

De kale huur voor het kantoor op de 3e en 4e etage van de Korte Hoogstraat 31 bedraagt € 33.700. Er wordt onbelast gehuurd van Rotterdam Partners (per 1 augustus 2017).

5.2.2 Automatisering

Met de verhuizing naar het Schielandshuis is de automatisering waarmee het bureau van de RRKC werkt veranderd. In het nieuw verbouwde kantoor wordt 'in the cloud' gewerkt. Hierbij is het in eigen beheer hebben van een server en een back-up systeem niet meer nodig. Bij de keuze van het werken 'in the cloud' is het voorbeeld van de Raad voor Cultuur gevolgd. Zij gaven aan louter goede ervaringen te hebben met deze manier van werken. Omdat een aantal bestaande desktopcomputers waren afgeschreven is gekozen voor nieuwe, zogenaamde Thin clients. Deze apparaten zijn onderhoudsvrij en dienen alleen als verbinding met het internet. Verder is nog een tweetal extra iPads aangeschaft voor een snelle toegang voor alle medewerkers tot de media, applicaties en documenten. De RRKC heeft er voor gekozen de internetdiensten af te nemen van Rotterdam Partners en gebruik te maken van VoIP (Voice over IP) voor het telefoonverkeer. Hiermee kan voor deze diensten aanzienlijk in de kosten gesneden worden.

5.3 Communicatie / PR

In 2017 is de huisstijl van de RRKC vernieuwd. Vormgeversbureau Stof Rotterdam kwam als beste uit een pitch van drie Rotterdamse ontwerp bureaus. De nieuwe huisstijl is sober en stelt de activiteiten van de Raad centraal.

Ook de website kreeg een nieuwe structuur. Nu is in een oogopslag te zien wat de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur is en wat hij doet. De kern van waar de RRKC voor staat en wat zijn taken zijn staat ook beschreven in de nieuwe bedrijfsfolder. Verder is de huisstijl ook doorgevoerd in de aankleding van het nieuwe kantoor in het Schielandshuis, in het briefpapier, visitekaartjes en banners die gebruikt worden voor bijeenkomsten. De belangrijkste communicatiemiddelen van de RRKC blijven de website en de nieuwsbrief. Afgelopen jaar verstuurd we 10 nieuwsbrieven met een gemiddelde openingsrate van 60%. Het aantal abonnees van de nieuwsbrief bleef nagenoeg gelijk rond 1560. Daarnaast bereikten we een steeds groter publiek via social media. Het aantal volgers op Facebook steeg van 808 naar 861 en het aantal volgers op Twitter van 1071 naar 1132. Rond het advies over Inclusiviteit werd samenwerking gezocht met het AD en Vers Beton. Dit resulteerde in een serie artikelen en interviews die de drempels die met name nieuwe makers ervaren aan het licht bracht.

5.4 Bestuur Rotterdamse Kunststichting

In 2017 heeft de RRKC in overleg met de gemeente Rotterdam gewerkt aan de aanpassing van de statuten van de Rotterdamse Kunststichting (RKS). In de herziene statuten wordt het mogelijk om twee leden uit de kring van de RRKC - op persoonlijke titel - ook lid van het RKS bestuur te laten zijn. De herziene statuten worden in het eerste kwartaal van 2018 ter goedkeuring voorgelegd aan het College van B&W.

In 2017 heeft de RKS de werving en selectie van nieuwe externe bestuursleden ter hand genomen. Met als resultaat dat Sophie Bargmann en Stephanie Afrifa zich bereid verklaard hebben het bestuur te komen versterken. Mevrouw Willemijn Zwiép, lid van de RRKC, is eveneens gevraagd het bestuur te komen versterken en heeft hierop positief gereageerd.

De RKS zal tegelijkertijd met de wijziging van de statuten deze nieuwe bestuursleden voordragen bij het College van B&W.

De taken van voorzitter, secretaris en penningmeester zijn in de deze periode van overgang naar de nieuwe situatie belegd bij de voorzitter, Jacob van der Goot. Het bestuur van de Rotterdamse Kunststichting vergaderde in het verslagjaar twee keer. Het bestuur ziet af van een vergoeding. Het jaarverslag 2017 en de jaarrekening 2017 zijn vastgesteld in de bestuursvergadering van 19 maart 2018.

5.5 Secretariaat Directeurenoverleg Rotterdamse Kunstinstellingen

Net als in 2016 werd de secretariële ondersteuning van het Directeurenoverleg in 2017 verricht door Reinier Gerritsen, tevens beleidsadviseur van het ondersteunende bureau van de Raad. Ten behoeve hiervan is er een overeenkomst gesloten tussen het Directeurenoverleg en de RKS.

Het Directeurenoverleg vergaderde in 2017 vijf keer. Een aantal daarvan stond in het teken van het bepalen van te agenderen strategische onderwerpen; besloten werd om in 2017 te werken aan een gezamenlijk visiedocument gericht op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

In september organiseerde het Directeurenoverleg daarom een voorbereidende vergadering waarin enkele inhoudelijke thema's door de leden zelf werden uitgediept ten behoeve van het visiedocument. In oktober organiseerde het Directeurenoverleg in samenwerking met de gemeente Rotterdam een

grote conferentie in de Doelen voor de cultuursector en andere belangstellenden met externe sprekers en kleinere sessies. Na de conferentie werd door de leden van het Directeurenoverleg gewerkt aan een visietekst in een redactiegroep. Gerritsen fungeerde als secretaris van de redactiegroep voor de organisatie van de conferentie en van de redactiegroep voor het schrijfwerk. Het resultaat, het visiedocument 'Cultuur draagt de stad in transitie' is eind februari 2018 aangeboden aan het College van B&W.

De voorzitter van het Directeurenoverleg nam in 2017 deel aan de klankbordgroep voor de International Advisory Board in het teken van kunst en cultuur, samen met Rotterdam Partners, gemeente Rotterdam, Rotterdam Festivals en de RRKC.

5.6 Overige (bestuurs)activiteiten medewerkers

De voorzitter Jacob van der Goot (vanaf 1 december 2015) vervult de volgende nevenfuncties:

- Koninklijke Roei- en Zeilvereniging "De Maas", voorzitter
- Oogziekenhuis Rotterdam, Raad van Toezicht, voorzitter
- Stichting Koningsspelen, penningmeester
- Stichting Job Dura Fonds, penningmeester
- Erasmus Fonds Pijnbestrijding, voorzitter
- Corps Consulaire Nederland, penningmeester
- Sieboldhuis, Leiden, Raad van Advies, lid
- Ailion Foundation, Leiden, penningmeester
- Van der Weele-Schipper Fonds, penningmeester
- Rotterdam Port Fund, voorzitter Advisory Committee
- Rotterdam Partners, voorzitter Raad van Toezicht (per januari 2018)

Rento Zoutman is na een periode als interim directeur RKS en secretaris RRKC per 1 januari in dienst getreden in deze functie. Per die datum heeft Rento Zoutman zijn partnerschap en functie als senior adviseur bij DSP-groep neergelegd. Rento Zoutman vervulde in 2017 de volgende nevenfuncties:

- Voorzitter van het bestuur van het Productiehuis Oost Nederland (Deventer, bestuurslidmaatschap beëindigd december 2017)
- Lid van de Raad van Toezicht van De Nieuwe Oost (Arnhem)
- Beleidsadviseur Gepke Bouma vervulde de volgende nevenfuncties:
- Zitting in het bestuur van een stichting met een culturele doelstelling in Rotterdam (buiten het Rotterdamse Cultuurplan): Stichting Drift tba
- Lid van de adviescommissie Zuid-Holland en het bestuur van de afdeling Zuid-Holland van het Prins Bernhard Cultuurfonds

Beleidsadviseur Gepke Bouma vervulde de volgende nevenfuncties:

- Zitting in het bestuur van een stichting met een culturele doelstelling in Rotterdam (buiten het Rotterdamse Cultuurplan): Stichting Drift tba
- Lid van de adviescommissie Zuid-Holland en het bestuur van de afdeling Zuid-Holland van het Prins Bernhard Cultuurfonds

Beleidsadviseur Diana Chin-A-Fat vervult de volgende nevenfuncties:

- Adviseur Raad voor Cultuur
- Lid Commissie Stadsdichterschap Rotterdam
- Literatuurrecensent Algemeen Dagblad

Beleidsadviseur Reinier Gerritsen vervult de volgende nevenfuncties:

- Zitting in bestuur van het Jeugdcultuurfonds Rotterdam
- Lid van de jury voor het Impulsgeldenprogramma voor duurzame ontwikkeling van het Brabantse cultuursysteem. Het Brabants kenniscentrum kunst en cultuur (bkkc) voert het impulsgeldenprogramma uit in opdracht van de provincie Noord-Brabant, in nauwe samenwerking met Kunstbalie.

Onderzoekers Katinka Enkhuizen en Nadia van Vuuren presenteerden op 16 november het Onderzoek Culturele Diversiteit in de Rotterdamse cultuursector van de Erasmus Universiteit. © Bas Czerwinski

Checklist Governance

6

Gegevens instelling	
Naam	Rotterdamse Kunststichting
Verslagjaar	2017
Bestuurssamenstelling	☐ Raad van toezicht ☒ Stichtingsbestuur ☐ Verenigingsbestuur

1. Rechtsgeldigheid Jaarrekening

In het raad van toezicht-model (hierna RvT-model) moeten zowel de directeur-bestuurder(s) als ieder lid van de raad van toezicht de jaarrekening ondertekenen. In het bestuursmodel moet de jaarrekening zijn ondertekend door ieder lid van het bestuur. Ontbreekt de ondertekening van een of meer leden van de raad van toezicht of het bestuur, dan moet daarvan met opgave van reden melding gemaakt worden.

Is de jaarrekening ondertekend door de directeur-bestuurder(s) en alle leden van de raad van toezicht (RvT-model) of alle leden van het bestuur (bestuursmodel)?	Ja	
Zo, nee: kunt u aangeven waarom één of meerdere handtekeningen ontbreken?		
<i>Toelichting</i>		

2. Besturingsmodel

In het jaarverslag moet worden aangegeven of de Governance Code Cultuur wordt gehanteerd en melding worden gemaakt van eventuele wijzigingen op het gebied van de governance, zoals bijvoorbeeld wijzigingen in het besturingsmodel of een statutenwijziging.

Zijn er in het verslagjaar wijzigingen op het gebied van de governance geweest inclusief wijzigingen in het besturingsmodel?	Ja	
Indien ja, bieden de statuten ruimte voor deze wijziging dan wel zijn de statuten dienovereenkomstig aangepast?		N.v.t.
<i>Toelichting</i>		

3. Bestuur / raad van toezicht

Zijn in het verslagjaar (her)benoemingen van leden van het bestuur / de raad van toezicht aan de orde geweest?		Nee
Zo ja, welke (her)benoemingen hebben plaatsgevonden?		
<i>Toelichting</i>		
Is sprake van een actuele inschrijving van uw stichting bij de Kamer van Koophandel, waarin de meest recente (her)benoemingen en andere wijzigingen zijn verwerkt?	Ja	

Komt de datum van aantreden van de nieuwe leden volgens het rooster van aftreden overeen met de geregistreerde datum in functie in het uittreksel van de Kamer van Koophandel? NB Indien dit niet het geval is, dient u dit te corrigeren.	Ja	
Zijn er in het verslagjaar andere wijzigingen geweest in het bestuur / de raad van toezicht (bijvoorbeeld een functiewissel)?		Nee
<i>Toelichting</i>		

4. Bezoldigingsbeleid en bezoldiging directeur-bestuurder(s) en leden raad van toezicht (RvT-model) resp. directie en leden bestuur (bestuursmodel)

In het jaarverslag moet informatie worden opgenomen over het bezoldigingsbeleid, over de bezoldiging en over de duur van de contracten met de top van de organisatie.

Onder bezoldigingsbeleid verstaan we de afspraken in algemene zin die gemaakt zijn over loon en andere vergoedingen (waaronder ook bijvoorbeeld pensioen- en ontslagvergoedingen voor gewezen topfunctionarissen) die worden gehanteerd bij de bezoldiging van de top van de organisatie.

Op <http://www.governancecodecultuur.nl/site/getfile.php?id=74> staat meer informatie over de inhoud van het bezoldigingsbeleid.

Is in het jaarverslag informatie over het <i>bezoldigingsbeleid</i> van de topfunctionarissen* opgenomen? *directeur-bestuurder(s) en leden van de raad van toezicht (RvT-model) of de leden van de directie en het bestuur (bestuursmodel).	Ja	
Is in het jaarverslag informatie opgenomen over <i>de hoogte van de bezoldiging</i> van de topfunctionarissen?	Ja	
Is in het jaarverslag informatie opgenomen over de duur van de contracten van de directeur-bestuurder(s) (RvT-model) / de leden van de directie (bestuursmodel)?	Ja	
<i>Toelichting</i>		

Met ingang van 2014 is de Wet normering topinkomens (WNT) van kracht. De WNT regelt dat topfunctionarissen in de (semi)publieke sector niet meer verdienen dan het bezoldigingmaximum zoals weergegeven in artikel 2.3, eerste lid, van de WNT. Instellingen die onder de WNT vallen zijn door de overheid gesubsidieerde instellingen: de subsidie moet minstens € 500.000,-- per jaar bedragen, (totaal overheidssubsidies, dus ook van Rijksoverheid, provincies en andere gemeenten), ten minste voor 50% deel uitmaken van de inkomsten van dat jaar en voor een periode van tenminste drie jaar worden verstrekt.

In het (financieel) jaarverslag moeten op grond van de WNT de inkomens en ontslagvergoedingen van de (gevozen) topfunctionarissen worden opgenomen, ongeacht of deze onder of boven de norm zijn. Overschrijdingen van de norm moeten gemotiveerd worden. De publicatieplicht geldt eveneens voor niet-topfunctionarissen die in loondienst zijn en die een bezoldiging of ontslagvergoeding ontvangen boven de geldende WNT-norm.

Topfunctionarissen zijn, kort gezegd, degenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon. Ook extern ingehuurd topfunctionarissen vallen onder de WNT zodra zij in een aaneengesloten periode van 18 maanden zes maanden of meer de functie van een topfunctionaris vervullen. Op www.topinkomens.nl vindt u meer informatie over deze wet.

De WNT bevat onder meer de volgende voor ons van belang zijnde verplichtingen:

- Het norminkomen 2017 bedraagt € 181.000,--.
- De WNT bepaalt dat voorzitters van Raden van Toezicht maximaal 15% van de maximale bezoldiging van bestuurders als honorering mogen ontvangen en leden van Raden van Toezicht maximaal 10% van deze maximale bezoldiging.
- Voor ontslagvergoedingen van topfunctionarissen geldt een norm van maximaal één jaarsalaris, met een maximum van € 75.000,--.

Valt uw instelling onder de WNT (zie toelichting hierboven)?	Ja	
Zo ja, zijn er bezoldigingen/(ontslag)vergoedingen die de WNT-norm overschrijden?		Nee
Zo ja, is hiervan gemotiveerd melding gemaakt in het jaarverslag?		N.v.t.
<i>Toelichting</i>		

5. Verslag

Een verslag van de raad van toezicht moet deel uitmaken van het jaarverslag.

De raad van toezicht/bestuur vergadert volgens vastgesteld schema, tenminste tweemaal per jaar, namelijk voor het goedkeuren van jaarplan en begroting én voor de vaststelling van jaarverslag en jaarrekening.

Bevat het jaarverslag een verslag van de raad van toezicht?		N.v.t. (bestuurs-model)
Zijn in de vergaderingen van het bestuur / de raad van toezicht het jaarverslag en de jaarrekening vastgesteld?	Ja	
Zo nee: kunt u aangeven waarom niet?		
Is in het jaarverslag opgenomen wanneer het jaarverslag en de jaarrekening 2017 zijn vastgesteld door het bestuur/raad van toezicht?	Ja	
<i>Toelichting</i>		

6. Tegenstrijdige belangen

Goedgekeurde besluiten van de raad van toezicht of het bestuur waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen dienen, met toelichting, in het jaarverslag te staan. Onder tegenstrijdige belangen wordt verstaan belangen tussen de organisatie enerzijds en een lid van de raad van toezicht, van het bestuur of van de directie/directeur-bestuurder(s) anderzijds.

Zijn er in het verslagjaar goedgekeurde besluiten van de raad van toezicht of het bestuur geweest waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen?		Nee
Zo ja, zijn deze besluiten toegelicht in het jaarverslag?		N.v.t.
<i>Toelichting</i>		

7. Nevenfuncties

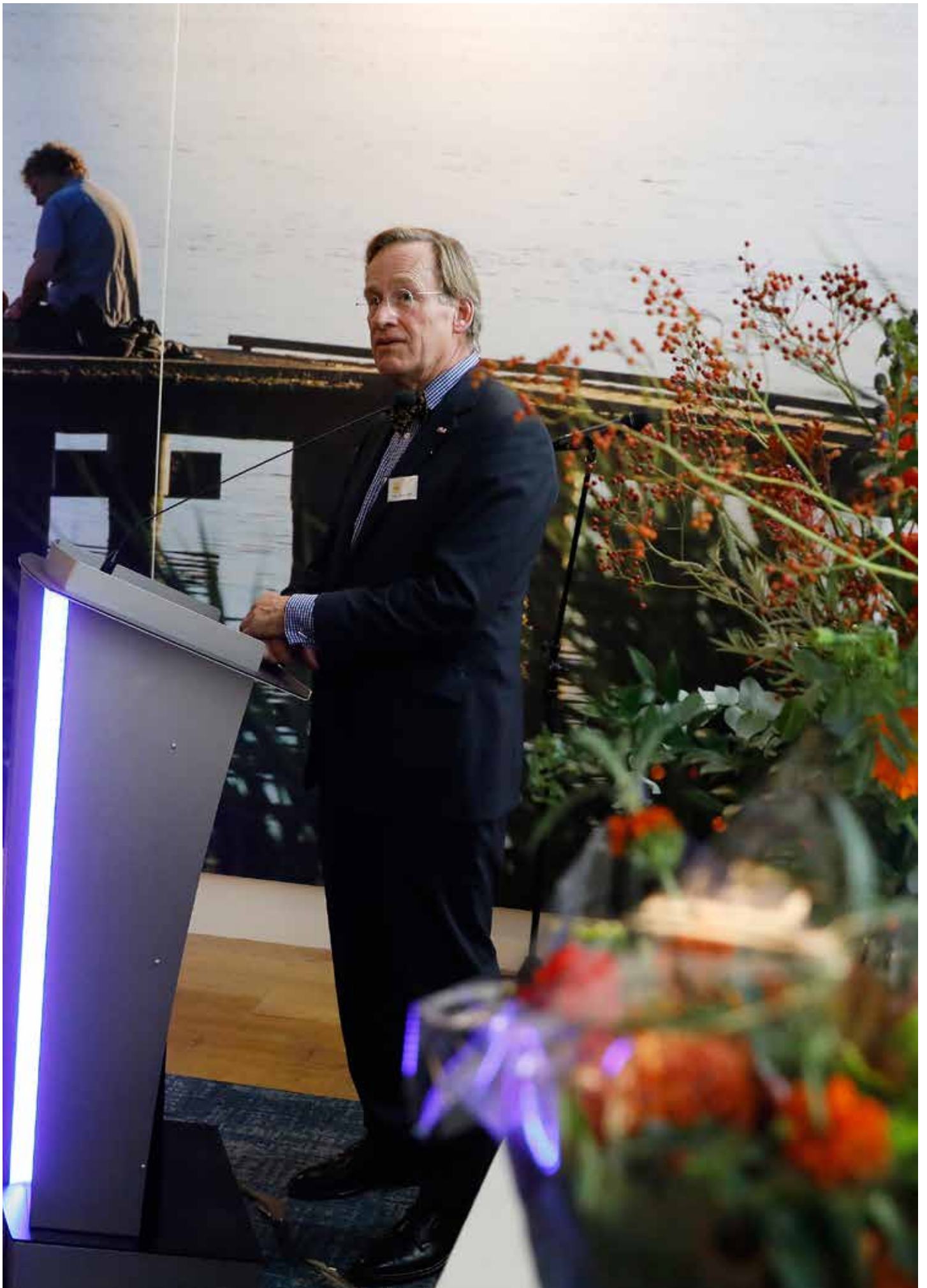
In het jaarverslag dienen de nevenfuncties van de directeur-bestuurder(s) / de leden van de raad van toezicht (RvT-model) of de leden van de directie / het bestuur (bestuursmodel) te zijn opgenomen.

Zijn in het jaarverslag de nevenfuncties van de directeur-bestuurder(s) / de leden van de raad van toezicht (RvT-model) of de leden van de directie / het bestuur (bestuursmodel) opgenomen?	Ja	
Zo ja, leiden de genoemde nevenfuncties potentieel tot belangenverstrengeling?		Nee
<i>Toelichting</i>		

8. Accountant

Benoeming van de externe accountant geldt voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming is steeds voor een periode van maximaal vier jaar mogelijk. Dit betekent ook dat er ten minste eens in de vier jaar een grondige herbeoordeling plaats vindt van de relatie met de accountant en dat deze wordt besproken in de raad van toezicht/het bestuur. De keuze voor een andere accountant kan dan aan de orde zijn. De belangrijkste bevindingen komen in het jaarverslag te staan.

Is in het verslagjaar (her)benoeming van de accountant aan de orde geweest?	Ja		
Indien sprake is van (her)benoeming van de accountant: zijn de belangrijkste bevindingen van de (her)beoordeling door de raad van toezicht/het bestuur opgenomen in het jaarverslag?		Nee	
<i>Toelichting</i>			

Voorzitter van de RRKC Jacob van der Goot © Bas Czerwinski

Bijlagen

Bijlage 1: Personen

Bestuur Rotterdamse Kunststichting

J. van der Goot, voorzitter (vanaf februari 2016)

Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur

Voorzitter J. van der Goot (vanaf 1 december 2015)

Secretaris R. Zoutman (vanaf november 2015)

Leden

S. Alizadeh (vanaf januari 2016)

B. De Bruyne (vanaf januari 2016)

R. Burgzorg (vanaf december 2013)

N. Houtermans (vanaf januari 2016)

R. Marijnissen (vanaf april 2013)

W. Sulsters (tot 15 september 2017)

H. Vaanholt (vanaf december 2013)

J. Veenendaal (vanaf februari 2011)

O. Wibaut (vanaf januari 2016)

W. Zwiep (vanaf april 2013)

Adviserend lid Stad Antwerpen

S. Thielemans (vanaf september 2014)

Medewerkers Bureau

G.W. Bouma (advies, tot oktober 2017)

D. Chin-A-Fat (advies, vanaf 27 februari 2017)

M.F.M. Fonville (advies)

N.S. Garry (secretariaat tot 1 juli 2017)

R. Gerritsen (advies)

H.M. Groenewegen (secretariaat)

P. den Ouden (secretariaat)

E. Prinse (secretariaat, vanaf 31 juli 2017)

R. Zoutman (directeur/secretaris)

Secretariaat ondersteuning Directeurenoverleg

R. Gerritsen (vanaf april 2013)

Tijdelijke ondersteuning

A. Helsen (PR & communicatie)

J. van Hoek (HR)

E. van Steenbergen (Controller)

Bijlage 2: Commissies

Leden van commissie Atlas Van Stolk

- Marieke van Bommel: directeur MAS Antwerpen, voormalig zakelijk directeur Maritiem Museum
- Blanka De Bruyne: lid van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur beleidsmedewerker beeldende kunst en collectiebeheerder Gemeente Haarlem
- De heer Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson Museum
- Jacqueline Veenendaal (voorzitter): lid van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur; voormalig directeur van de Rotterdamse Bijenkorf
- Ad van der Zee, Consulent erfgoed en geschiedenis bij Erfgoedhuis Zuid-Holland

Leden van commissie Behoeft alternatieve Financiering

- Hans Maarten van den Brink, Buitenlandredacteur NRC, voorheen hoofdredacteur televisie bij de VPRO, voorheen directeur van het Mediafonds en van Witte de With, Center for Contemporary Art
- Martijn van der Mark, Hoofd Subsidies bij het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie
- Sedat Bugdaci, directeur TRITIKO Management
- Sikko Cleveringa, directeur Community Arts Lab Cal-XL, adviseur en onderzoeker
- Oscar Wibaut, algemeen directeur van Toneelgroep Maastricht, raadslid RRKC
- Ricardo Burgzorg, directeur van het Indian Film Festival in Den Haag en van de stichting My First Art Collection, raadslid RRKC

Commissie Inclusiviteit

In 2017 zijn we gestart met de werving van commissieleden Inclusiviteit. Mevrouw Wilma Gillis-Burleson wordt voorzitter.

Leden van commissie Visie op de Collectie Rotterdam

- Blanka De Bruyne, werkt als beleidsadviseur cultuur bij de gemeente Haarlem met specialisme beeldende kunst en kunst in de openbare ruimte, lid van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
- Davida de Hond, werkt als projectleider in cultuur en erfgoed en is adviseur bij het Fonds Cultuurparticipatie, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson Museum, bijzonder hoogleraar Nederlandse Geschiedenis Vrije Universiteit Amsterdam, lid Domein Commissie Erfgoed Raad voor Cultuur
- Marie-Thérèse Konsten, directeur van de Volksuniversiteit Breda, adviseur Raad voor Cultuur, werkte bij verschillende musea, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Marilou Stegeman, kunsthistoricus, was lid van de Commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Natasha Stroeker, onderzoeker (cultuursector) en teammanager Sociale vraagstukken bij Panteia, was lid van de commissie Gemeentelijke collecties en erfgoed Cultuurplanadvies 2017-2020
- Jacqueline Veenendaal (voorzitter adviescommissie), lid van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, was in haar werkzame leven onder andere directeur van de Bijenkorf Rotterdam

rotterdamse
raad voor
kunst en
cultuur

postbus 2800
3000 CV ROTTERDAM

kantooradres
korte hoogstraat 31
3011 GK ROTTERDAM

telefoon 010 433 58 33
e-mail rrkc@rrkc.nl
www.rrkc.nl